

İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ AKADEMİ DERGİSİ
Journal of Humanities and Social Sciences Academy

İ N T O B A

www.intoba.org

VOLUME 5 / ISSUE 1 / JUNE 2025

Cilt 5 / Sayı 1 / Haziran 2025

ISSN: 2791-6766

İ N T O B A

Uluslararası Hakemli Dergi
International Peer-Reviewed Journal

Bilim, insanlığın en değerli mirasıdır.

İNTOBA

Science is the most valuable heritage of humanity.

JHSSA

ISSN: 2791-6766

DERGİ BİLGİSİ

PUBLICATION INFORMATION

İNTOBA

İ N T O B A

İNTOBA

İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi
Uluslararası Hakemli Dergi
Cilt 5, Sayı 1 – Haziran 2025
ISSN: 2791-6766

JHSSA

Journal of Humanities and Social Sciences Academy
International Peer-Reviewed Journal
Volume 5, Issue 1 – June 2025
ISSN: 2791-6766

Bu dergideki tüm makaleler turnitin programında taranmıştır.
All articles in this journal have been scanned in the turnitin programme.

Yayımlanan makalelerde Araştırma ve Yayın Etiğine riayet edilmiş; COPE (Committee on Publication Ethics)'un Editör ve Yazarlar için yayımlanmış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.

Research and Publication Ethics have been respected in the published articles; the international standards published by COPE (Committee on Publication Ethics) for Editors and Authors have been taken into consideration.

DİZİNLER VE VERİTABANLARI | INDEXING AND ABSTRACTING

ERIHPLUS
Asos İndeks

İSAM
Türkeğitimindeksi - TEİ

Yılda iki kez, Haziran ve Aralık aylarında yayınlanmakta olup, her bir sayı, alanında uzman (Doktor, Doçent, Profesör) hakemler tarafından titizlikle değerlendirilen özgün çalışmaları içermektedir.

It is published twice a year, in **June** and **December**, and each issue contains original studies that are meticulously evaluated by expert referees (Doctor, Associate Professor, Professor).

İNTOBA, sosyal bilimler, eğitim bilimleri, kültür-sanat ve dil alanlarında özgün ve nitelikli bilimsel çalışmaları uluslararası bir platformda paylaşmayı amaçlayan, çift-kör hakemli, açık erişimli bir dergidir. Dergimiz, disiplinlerarası bir yaklaşımla, bu alanlardaki güncel tartışmalara, araştırmalara ve uygulamalara yer vermektedir.

INTOBA is a double-blind peer-reviewed, open access journal that aims to share original and qualified scientific studies in the fields of social sciences, educational sciences, culture-arts and language on an international platform. With an interdisciplinary approach, our journal includes current discussions, research and applications in these fields..

CİLT | VOLUME 5 / SAYI | ISSUE 1 / HAZİRAN | JUNE 2025

YAYIN DİLİ / PUBLICATION LANGUAGE

Türkçe - English

Ücretsiz | Free of Charge

İMTYAZ SAHİBİ - YAYINCI | PROPRIETOR - PUBLISHER
Assist. Prof. Dr. Mehmet Nuri ŞANDA – Ardahan University

TASARIM | DESING
Oresoft Yazılım Ltd. Şti.

YÖNETİM YERİ VE YAZIŞMA ADRESİ
MANAGEMENT CENTER AND COMMUNICATION

www.intoba.org

info@intoba.org

intobadergisi@gmail.com

Sırrı Çelik Bulvarı No: 4 Kat: 9/124 Çekmeköy / İstanbul / Türkiye

İNTOBA'da yer alan makalelerdeki görüşler, bu görüşlerden doğabilecek hukuki ve cezai sorumluluklar, varsa yazım eksiklikleri ve hataları makale sahiplerine ait olup İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi'ni - İNTOBA'yı bağlamaz.

The opinions in the articles in INTOBA, the legal and criminal responsibilities that may arise from these opinions, and the spelling deficiencies and errors, if any, belong to the article owners and do not bind the Journal of Humanities and Social Sciences Academy - INTOBA.

Bu dergide yayımlanan eserlerin telif hakları yazarlarına aittir. Bu nedenle İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi (İNTOBA) yazarlardan hakem değerlendirme ücreti talep etmez ve makalesi yayımlanan yazarlara ödeme yapmaz. Makaleler, Creative Commons Alıntı-Gayriticari 4.0 (CC BY-NC) Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. Lütfen yazar ile iletişime geçmek için iletişim bilgilerinin yer aldığı eserin ilk sayfasına bakınız.

The copyrights of the works published in this journal belong to their authors. For this reason, the Journal of Humanities and Social Sciences Academy - INTOBA does not demand a peer review fee from the authors and does not pay the authors whose articles are published. Articles are licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (CC BY-NC) International Licence. Please see the first page of the manuscript for contact information to contact the author.

DERGİ BİLGİSİ

PUBLICATION
INFORMATION

İNTOBA

ISSN: 2791-6766

BAŞ EDİTÖR | EDITOR IN CHIEF

Emeritus Prof. Peter Benjamin Golden *Rutgers, The State University of New Jersey - USA*

EDİTÖR | EDITOR

Prof. Dr. Elçin İbrahimov *Karabakh University - Xankendi - Azerbaijan*

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRLERİ | ENGLISH LANGUAGE EDITORS

Assoc. Prof. Dr. Fatma Köprülü *Near East University - Nicosia - TRNC (Cyprus)*

Assist. Prof. Dr. Bashir Saade *University of Stirling - Scotland - United Kingdom (UK)*

Science Expert. Zeynep Sav *Republic of Turkey Ministry of National Education - Ankara - Türkiye*

TÜRKÇE DİL EDİTÖRLERİ | TURKISH LANGUAGE EDITORS

Assist. Prof. Dr. Yasemin Çürük *Dogus University - İstanbul - Türkiye*

Assist. Prof. Dr. Hatice Veli *Istanbul Gelisim University - İstanbul - Türkiye*

ALAN EDİTÖRLERİ | AREA EDITORS

ANTROPOLOJİ

Prof. Dr. Antonella Minelli *University of Molise - Molise - Italy*

ÇEVİRİ BİLİM, DİL BİLİM, FİLOLOJİ

Prof. Dr. Natalia Luchianciuc *B.P. Hasdeu State University - Cahul - Republic of Moldova*

Assoc. Prof. Dr. Jozef Stefcik *University of Economics in Bratislava - Bratislava - Slovakia*

EDEBİYAT VE KÜLTÜREL MİRAS

Assist. Prof. Dr. Sandra Guglielmi *University of Molise - Molise - Italy*

EĞİTİM BİLİMLERİ VE PEDAGOJİ

Prof. Dr. Kulash Mamirova *Kazakh National Women's Teacher Training Univ. Kazakhstan*

MÜZİK - SANAT

Prof. Dr. Katarina Eric *University of Kragujevac - Kragujevac - Serbia*

TARİH

Assoc. Prof. Dr. Alev Duran *Istanbul Aydın Üniversitesi - İstanbul - Türkiye*

PSİKOLOJİ

Prof. Dr. Rejep Rejepov *Cyprus Aydın University - Kyrenia - TRNC (Cyprus)*

SOSYAL BİLİMLER

Assist. Prof. Dr. Yaroslav Pylypchuk *National Pedagogical Dragomanov University - Kyiv, Ukraine*

SOSYOLOJİ

Assist. Prof. Dr. Kateryna Bannikova *Kharkiv University of Humanities - Kharkiv - Ukraine*

EDİTÖR KURULU

BOARD OF EDITORS

İNTOBA

İ N T O B A
ISSN: 2791-6766

BİLİM KURULU | SCIENCE BOARD

Prof. Dr. Şerife Yorulmaz	Mersin University - Mersin – Türkiye	
Prof. Dr. Hasan Yürek	Mersin University - Mersin – Türkiye	
Prof. Dr. Martin Stokes	King's College London University – London – İngiltere	
Prof. Dr. Rabije Murati	University of Tetovo – Tetova – Republic of North Macedonia	
Prof. Dr. Selahattin Avşaroğlu	Necmettin Erbakan University – Konya – Türkiye	
Prof. Dr. Mirzana Pasic-Kodric	International University of Sarajevo – Bosnia and Herzegovina	
Prof. Dr. Nazife Aydınöğlu	International Final University – Kyrenia – TRNC (Cyprus)	
Prof. Dr. Leila Mingazova	Kazan Federal University – Kazan – Russian Federation	
Prof. Dr. Kateryna G. Mykhaylyova	Kharkiv University of Humanities – Kharkiv – Ukraine	
Prof. Dr. Nadiia Stezhko	Kyiv National Economic University – Kyiv – Ukraine	
Prof. Dr. Selahattin Döğüş	Kahramanmaraş Sütçü İmam University – K.Maraş – Türkiye	
Prof. Dr. Cildiz Urmanbetova	Kyrgyzstan-Turkey Manas University - Bishkek - Kyrgyzstan	
Prof. Dr. Amina Siljak-Jesenkovic	Orijentalni institut Univerziteta u Sarajevu – Bosnia and Herzegovina	
Prof. Dr. Lütviyye Asgerzade	Azerbaijan National Academy of Sciences - Baku - Azerbaijan	
Assoc. Prof. Dr. İbrahim Bozkurt	Mersin University - Mersin – Türkiye	
Assoc. Prof. Dr. Artea Panajotovic	Alfa BK University - Belgrade - Serbia	
Assoc. Prof. Dr. Jolita Dudaite	Mykolas Romeris University - Vilnius - Lithuania	
Assoc. Prof. Dr. Richard Szanto	University of Szeged - Szeged - Hungary	
Assoc. Prof. Dr. Saida Quliyeva	Baku State University - Baku - Azerbaijan	
Assoc. Prof. Dr. Dragica Zugic	University of Donja Gorica - Podgorica - Montenegro	
Assoc. Prof. Dr. Shahnoza Nazarova	Academy of Sciences of Uzbekistan - Uzbekistan	
Assoc. Prof. Gabriela Dubcova	University of Economics in Bratislava – Bratislava – Slovakia	
Assist. Prof. Dr. Girayalp Karakuş	Amasya University - Turkey	
Assist. Prof. Dr. Raziikhan Abdieva	Kyrgyzstan-Turkey Manas University - Bishkek - Kyrgyzstan	
Assist. Prof. Dr. Radka Stolarikova	Czech University of Life Sciences Prague – Czech Republic	

BİLİM KURULU

BOARD OF SCIENCE

İNTOBA

HAKEM LİSTESİ

LIST OF REFEREES

İNTOBA

İ N T O B A

ISSN: 2791-6766

HAKEM LİSTESİ | LIST OF REVIEWERS

Prof. Dr. İbrahim Erdoğan

Niğde Omer Halisdemir University – Niğde - Türkiye

ibrahimerdogdu23@hotmail.com

Prof. Dr. Elçin İbrahimov

Karabakh University – Xankendi – Azerbaijan

<https://orcid.org/0000-0002-1105-9345>

Assoc. Prof. Dr. Yılmaz Özkaya

Baskent University - Ankara – Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-9165-4664>

Assoc. Prof. Dr. Nilgün Nurhan Kara

Izmir Katip Celebi University - Izmir – Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-6168-5996>

Assoc. Prof. Dr. Alizade Memmedov

Baku State University - Baku – Azerbaijan

<https://orcid.org/0009-0000-5358-4271>

Assist. Prof. Dr. Durmuş Gür

Karabük University - Karabük – Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-9945-8825>

Assist. Prof. Dr. Vedat Kanat

A. Türkeş Science & Technology University - Adana - Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-6529-9491>

Assist. Prof. Dr. Qaisar Nasrat

Ibn Haldun University - Istanbul – Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-4676-8122>

Assist. Prof. Dr. Banu Çetin Ünal

Karadeniz Technical University – Trabzon – Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-2651-6286>

Assist. Prof. Dr. Nezahat Belen

Pamukkale University - Denizli – Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-4920-703X>

DERGİ HAKKINDA

ABOUT THE JOURNAL

İ N T O B A

İ N T O B A

İ N T O B A, Uluslararası, çift kör hakemli, akademik, açık erişimli bir dergidir. İ N T O B A Azerbaycan, Amerika Birleşik Devletleri, Bosna Hersek, İngiltere, İtalya, Kazakistan, Kırgızistan, KKTC. (Kıbrıs), Litvanya, Macaristan, Makedonya, Karadağ, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Slovakya, Türkiye ve Ukrayna'dan farklı disiplinlere mensup akademisyenleri bir araya getirmiştir.

AMAÇ

İ N T O B A – İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi (Journal of Humanities and Social Sciences Academy), eleştirel bakış açılarını teşvik eden dergi, farklı disiplinlere mensup bilim insanlarının bilimsel niteliği yüksek çalışmalarını yayınlamak için alanındaki bilgi birikimine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

KAPSAM

İ N T O B A – İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi Antropoloji, Çeviri Bilim, Dilbilim, Filoloji, Edebiyat ve Kültürel Miras, Eğitim Bilimleri ve Pedagoji, Müzik, Sanat, Psikoloji, Sosyal Bilimler, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler alanlarında yapılan özgün ve nitelikli bilimsel çalışmaları uluslararası bir platformda paylaşmayı amaçlayan, çift-kör hakemli, açık erişimli bir dergidir.

Yayımlanma Ayları

İ N T O B A, **Haziran – Aralık**'ta yayımlanır.

AÇIK ERİŞİM

İ N T O B A – İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi, bilimsel çalışmaların ilerleyebilmesi için BOAI - Budapeşte Açık Erişim Bildirgesi'nde yer alan, hakemli dergi literatürünün açık erişimli olması girişimini destekler ve yayınlanan tüm yazıları herkesin okuyabileceği ve indirebileceği bir ortamda ücretsiz olarak sunar. İ N T O B A – İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi, editörler kurulu, yayın kurulu, danışma kurulu, yazarları ve hakemleri "Yayın Etiği Komitesi (Committee on Publication Ethics, COPE)" ve "Açık Erişim Dergiler Dizini (Directory of Open Access Journals, DOAJ)" gibi kuruluşlar tarafından belirlenmiş "Akademik Yayıncılıkta Şeffaflık İlkeleri ve En İyi Uygulamalar"a bağlı kalarak, akademik ve etik standartlarla uyumlu bir şekilde yayıncılıkta yanlış uygulamaların önüne geçmeyi taahhüt eder.

İ N T O B A

İ N T O B A is an international, double-blind peer-reviewed, academic, open-access journal. İ N T O B A has brought together academics from various disciplines from Azerbaijan, the United States of America, Bosnia and Herzegovina, England, Italy, Kazakhstan, Kyrgyzstan, TRNC (Cyprus), Lithuania, Hungary, Macedonia, Montenegro, Uzbekistan, the Russian Federation, Serbia, Slovakia, Turkey, and Ukraine.

AIM

İ N T O B A – Journal of Humanities and Social Sciences Academy, a journal that promotes critical perspectives, aims to contribute to the body of knowledge in its field by publishing high-quality scientific works of researchers from various disciplines.

SCOPE

İ N T O B A – Journal of Humanities and Social Sciences Academy is a double-blind peer-reviewed, open-access journal that aims to share original and high-quality scientific studies in the fields of Anthropology, Translation Studies, Linguistics, Philology, Literature and Cultural Heritage, Educational Sciences and Pedagogy, Music, Art, Psychology, Social Sciences, Sociology, and International Relations on an international platform.

Publication Months

*İ N T O B A is published in **June and December**.*

OPEN ACCESS POLICY

İ N T O B A – Journal of Humanities and Social Sciences Academy supports the initiative for open access to peer-reviewed journal literature, as stated in the BOAI - Budapest Open Access Initiative, for the advancement of scholarly work, and provides all published articles free of charge in an environment where everyone can read and download them. İ N T O B A – Journal of Humanities and Social Sciences Academy, its editorial board, publication board, advisory board, authors, and reviewers are committed to preventing malpractice in publishing in accordance with academic and ethical standards by adhering to the "Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing" determined by organizations such as the "Committee on Publication Ethics (COPE)" and the "Directory of Open Access Journals (DOAJ)".

DERGİ HAKKINDA

ABOUT THE JOURNAL

INTOBA

ARŞİV POLİTİKASI

INTOBA – İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi (Journal of Humanities and Social Sciences Academy)'de yayımlanan tüm çalışmalar derginin kendi web sitesinde yazar ve araştırmacıların faydalanması amacıyla arşivlenmektedir. Dergide yayımlanan tüm makalelere ait üst veriler ve tam metinler XML ve .pdf formatında 3. parti bulut bir sunucuda erişime kapalı bir şekilde saklanmaktadır. ZENODO aracılığıyla tüm makaleler (.pdf) formatında ZENODO sunucularında saklanmakta ve makaleye verilen doi numaralarıyla erişime sunulmaktadır. Dergide yayımlanan tüm makaleler Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Milli Kütüphane bünyesindeki EYDES SİSTEMİ'ne yüklenmekte ve orada depolanmaktadır.

<https://www.millikutuphane.gov.tr/page/eydes>

ARCHIVE POLICY

All works published in INTOBA – Journal of Humanities and Social Sciences Academy are archived on the journal's own website for the benefit of authors and researchers. All metadata and full texts of articles published in the journal are stored in XML and .pdf formats on a closed-access, third-party cloud server. Through ZENODO, all articles (.pdf) are stored on ZENODO servers and made accessible with the doi numbers assigned to the articles. All articles published in the journal are uploaded to the EYDES SYSTEM within the National Library affiliated with the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Turkey and stored there:

<https://www.millikutuphane.gov.tr/page/eydes>

DOI KULLANIMI

DOI, alıntılama yapmak ve elektronik dokümanlara bağlantı vermek için kullanılabilir. DOI, elektronik yayımlamanın başlangıcında yayımcı tarafından belgelere atanan, alfa-nümerik şeritlerden oluşur ve benzersizdir. Atanan DOI hiçbir şekilde değişmez. Bu sebeple, bir dokümandan alıntılama yapmak için uygun bir araçtır. INTOBA (ISSN: 2791-6766), yazarlara, bir makalenin kendi kendine arşivleme (yazarın kişisel web sitesi) ve yayımlandıktan sonra kurumsal bir havuzda arşivleme için bir makalenin (yayıncı pdf) nihai yayınlanmış sürümünün kullanılmasına izin verir.

DOI USAGE

DOI can be used for citation and linking to electronic documents. DOI consists of unique alphanumeric strings assigned to documents by the publisher at the beginning of electronic publication. The assigned DOI never changes. Therefore, it is a suitable tool for citing a document.

INTOBA (ISSN: 2791-6766) allows authors to use the final published version of an article (publisher pdf) for self-archiving (author's personal website) and archiving in an institutional repository after publication.

İNTİHAL POLİTİKASI

INTOBA'ya gönderilen tüm çalışmalar Turnitin İntihal Tespit Programı ile taranmaktadır. Makalelerin intihal (benzerlik) oranı en fazla % 20 olmalıdır. Bu oranı geçen makaleler reddedilerek yazar(lar)ına iade edilir. Raporda makalelerin tek bir kaynağa benzeşim oranı %10 ve üzeri olamaz. Benzerlik oranı %20'in altında olsa da sorun görülen makalelerin değerlendirme süreci sonlandırılır. Tezden üretilen makalelerde benzerlik oranı % 30'u geçemez.

PLAGIARISM POLICY

All submissions sent to INTOBA are scanned with the Turnitin Plagiarism Detection Program. The plagiarism (similarity) rate of articles must be a maximum of 20%. Articles exceeding this rate are rejected and returned to the author(s). In the report, the similarity rate of articles to a single source cannot be 10% or higher. Even if the similarity rate is below 20%, the evaluation process of articles with identified issues is terminated. For articles derived from theses, the similarity rate cannot exceed 30%.

ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI

İNTOBA - İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi (Journal of Humanities and Social Sciences Academy), Committee on Publication Ethics (COPE), ICMJE (International Committee of Medical Journal Editors) yayın etiği ilkelerini benimsemiştir. Directory of Open Access Journals (DOAJ) ve Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönetmeliği tarafından yayınlanan Ulusal ve Uluslararası Etik Yayıncılık İlkeleri'ni benimsemiştir.

Editör ve Bilim / Yayın Kurulu Üyelerinin Dergide Makale Yayınlama Politikası:

- Derginin içeriğinin çeşitliliğini korumak ve diğer yazarlara daha fazla fırsat tanımak amacıyla derginin yayıncısı, baş editörü, editörleri, alan editörleri, yayın ve bilim kurulu üyeleri dergiye yayınlanmak üzere her yıl en fazla 1 (bir) makale gönderebilir.
- Her sayıda, dergi yönetiminden en fazla 2 (iki) kişinin makalesi yayınlanabilir. Daha fazlası yayınlanamaz.

DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Ön Değerlendirme Süresi: Ön değerlendirme süreci 15 gün içinde tamamlanmaktadır. Ön değerlendirme sürecinden başarıyla geçen makaleler için hakem süreci başlatılmaktadır.

Çift Kör Hakem Süreci: Dergimiz çift kör hakem süreci yürütmektedir. Hakemlerin yazarlarla aynı kurumdan olmamalarına özen gösterilmektedir. Hakem ve yazarların isimleri titizlikle saklanmakta ve hiçbir şekilde açıklanmamaktadır.

Hakem Ataması ve Karar: Makalenin alanına göre ilk aşamada iki hakem tayin edilmektedir. Gelen raporlar doğrultusunda editör incelemesini yapmakta ve bir karara varmaktadır. Editör gerekli görürse ilave hakem görüşüne başvurabilmektedir. Bir ret ve bir majör/minör revizyon veya kabul kararı verilmesi halinde editör üçüncü bir hakem görüşüne gerek duymadan kendi değerlendirmesini yaparak makale hakkında karar alabilir.

MAKALE YAZIM KURALLARI

Dergimiz gönderilen makaleler APA 6 referans formatına uygun hazırlanmalıdır. Yayımlanmak üzere gönderilecek bilimsel çalışmaların EASE (European Association of Science Editors) ilkelerindeki esaslar (Başlık, Yazar Listesi, Özet, Anahtar Kelimeler, Giriş, Yöntem, Bulgular ve Sonuç) dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

ETHICAL PRINCIPLES AND PUBLICATION POLICY

INTOBA - Journal of Humanities and Social Sciences Academy has adopted the publication ethics principles of the Committee on Publication Ethics (COPE) and ICMJE (International Committee of Medical Journal Editors). It has adopted the National and International Ethical Publishing Principles published by the Directory of Open Access Journals (DOAJ) and the Council of Higher Education Scientific Research and Publication Ethics Directive.

Policy on the Publication of Articles by Editors and Science/Publication Board Members in the Journal:

- To maintain the diversity of the journal's content and provide more opportunities for other authors, the journal's publisher, editor-in-chief, editors, field editors, and members of the publication and science boards can submit a maximum of 1 (one) article each year for publication in the journal.
- In each issue, a maximum of 2 (two) articles from the journal management can be published. More than this cannot be published.

EVALUATION PROCESS

Preliminary Evaluation Period: The preliminary evaluation process is completed within 15 days. For articles that successfully pass the preliminary evaluation process, the refereeing process is initiated.

Double-Blind Peer Review Process: Our journal employs a double-blind peer review process. Care is taken to ensure that the referees are not from the same institution as the authors. The names of the referees and authors are meticulously kept confidential and are not disclosed in any way.

Referee Assignment and Decision: In the initial stage, two referees are assigned according to the field of the article. Based on the received reports, the editor conducts a review and makes a decision. If the editor deems it necessary, they may consult an additional referee. If one rejection and one major/minor revision or acceptance decision are received, the editor can make a decision about the article based on their own evaluation without needing a third referee's opinion.

ARTICLE WRITING GUIDELINES

Articles submitted to our journal must be prepared in accordance with the APA 6 reference format. Scientific works submitted for publication should be prepared taking into account the principles in the EASE (European Association of Science Editors) guidelines (Title, List of Authors, Abstract, Keywords, Introduction, Method, Findings, and Conclusion).

DERGİ HAKKINDA

ABOUT THE JOURNAL

İNTOBA

İ N T O B A

ISSN: 2791-6766

DERGİ HAKKINDA

ABOUT THE JOURNAL

İNTOBA

MAKALENİN SAYFA TASARIMI

- Makalenin tümü Cambria yazı fontu ile A4 kağıt boyutunda yazılmalıdır.
- Sayfa yapısı olarak sağ, sol, alt ve üst kısımlardan 2,54 cm kenar boşluğu bırakılmalıdır.
- Satır aralıkları 1,15 cm şeklinde ayarlanmalıdır.
- Kapak sayfasındaki Türkçe ana başlık 11 punto, koyu ve büyük harfle; İngilizce ana başlık 11 punto, koyu, küçük harfle; özet abstract ve künyede kullanılan yazılarda 8 punto kullanılmalıdır.
- Makalenin iç bölümlerinde tüm yazılar 11 punto ile yazılmalıdır.
- Tablo, harita, fotoğraf, şekillerin başlık, içerik ve altında verilen kaynakları iki yana yaslı ve 10 punto ile yazılmalıdır.
- Sayfa en altında verilen dipnotlar da 10 punto ile yazılmalıdır.
- Paragraflar başında girinti bırakılmamalıdır.
- Paragraflar öncesi ve sonrasında 6nk boşluk bırakılmalıdır.
- Yazılarda ve kısaltmalarda Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'na uyulmalıdır.
- Dergimizin Türkçe ve İngilizce "Örnek Makale Yazım Şablonu"na web sitemizdeki Formlar menüsünden ulaşabilirsiniz.

GİZLİLİK BİLDİRİMİ

Editor, değerlendirme sürecinde gizliliği korumalıdır. Yazarların çalışmaları, hakemlere ve yayın ekibi dışında hiçbir kişiye açıklanmamalıdır. Hakem raporları da gizli tutulmalı ve yalnızca ilgili kişilerle paylaşılmalıdır.

ÜCRET POLİTİKASI

İNTOBA, yazarlardan gönderim bedeli, makale işleme bedeli, yayım ve basım ücreti gibi isimler altında **hiçbir ücret almamaktadır**. Makale yayınlamak için de yazarlara ödeme yapılmamaktadır.

LİSANS

İNTOBA - İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi'nin, açık erişimli makaleleri Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisans (CC BY-NC 4.0) ile lisanslıdır.

ARTICLE PAGE DESIGN

- The entire article must be written in Cambria font on A4 paper size.
- A margin of 2.54 cm should be left on the right, left, bottom, and top sides as the page layout.
- Line spacing should be set to 1.15 cm.
- The Turkish main title on the cover page should be 11 points, bold, and in uppercase letters; the English main title should be 11 points, bold, and in lowercase letters; the text used in the abstract and author information should be 8 points.
- All text in the body of the article should be written in 11 points.
- The titles, content, and sources given below tables, maps, photographs, and figures should be written in 10 points and justified.
- Footnotes given at the bottom of the page should also be written in 10 points.
- No indentation should be left at the beginning of paragraphs.
- A spacing of 6nk should be left before and after paragraphs.
- The Turkish Language Association's Spelling Guide should be followed in writings and abbreviations.
- You can access the Turkish and English "Sample Article Writing Template" of our journal from the Forms menu on our website.

CONFIDENTIALITY STATEMENT

The editor must maintain confidentiality during the evaluation process. Authors' work should not be disclosed to any individuals other than the reviewers and the publishing team. Reviewer reports must also be kept confidential and shared only with the relevant parties.

FEE POLICY

INTOBA does not charge authors any fees under names such as submission fee, article processing fee, publication fee, or printing fee. Authors are also not paid for publishing articles.

LICENSE

The open-access articles of INTOBA - Journal of Humanities and Social Sciences Academy are licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0).

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

İNTOBA

İ N T O B A

ISSN: 2791-6766

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ | RESEARCH ARTICLES

Sosyal Bilimler – Tarih | Social Sciences - History

Doğan Gün

Birinci Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı Devleti'nde Yaşanan Salgın Hastalıklar ve Afetler

1-13

Epidemics and Disasters in the Ottoman State During the First World War

Uluslararası İlişkiler - Hukuk - Tarih | International Relations – Law - History

Vusala Ahmadova

Uluslararası İnsancıl Hukukta "Yasadışı Savaşçılar"ın Hukuki Statüsü: I. ve II. Karabağ Savaşında Paralı Askerler ve Terör

14-29

The Legal Status of "Unlawful Combatants" in International Humanitarian Law: Mercenaries and Terror in the First and Second Karabakh Wars

Sosyal Bilimler – Tarih | Social Sciences – History

Tunay Karakök

Bizans İmparatorluğu'nda Evlilik Hukuku: Normlar, Uygulamalar ve Toplumsal Etkiler

30-45

Marriage Law in the Byzantine Empire: Norms, Practices, and Social Implications

Sosyal Bilimler – Tarih - Coğrafya | Social Sciences – History - Geography

Muhammed Aslaner

1957 Fethiye Depremi

&

Filiz Çolak

1957 Fethiye Earthquake

46-62

Dil - Kültür Çalışmaları | Language - Culture Studies

Zerif Gülahıyeva

Kültürlerarası Yetkinlik – Sosyokültürel Beceri Oluşumuna Etki Eden Temel Faktörler

63-76

Intercultural Competence – Key Factors Affecting the Formation of Socio-Cultural Skills

Muhammed Aslaner

İD

Filiz Çolak

İD

1957 FETHİYE DEPREMİ

Özet: Doğal afetlerden biri olan deprem dünyanın pek çok yerinde yıkıcı sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Gerçekleşme şekline göre 3 tür deprem şekli vardır. Bunlar, "çökme", "volkanik" ve "tektonik" depremlerdir. Türkiye'de Dünya'daki en aktif deprem fay kuşaklarında Alp-Himalaya Deprem Kuşağı üzerinde yer almaktadır. Kuzey Anadolu Fay Zonu, Batı Anadolu Genişleme Bölgesi, Doğu Anadolu Fay Zonu olmak üzere Türkiye'de de 3 ana fay zonu mevcuttur. Çalışmaya konu olan Muğla ili ve Fethiye ilçesi de Batı Anadolu Deprem Kuşağı üzerinde yer almaktadır. Muğla çevresi ve Fethiye ilçesi I. Derece deprem bölgesi üzerinde yer almaktadır. Fethiye ve çevresinde tarihsel dönemlerden itibaren günümüze kadar farklı büyüklüklerde depremler yaşanmıştır. Bu çalışmada 1957 Fethiye Depremi ve etkileri, Muğla'ya yansımaları, deprem sonrası yapılan çalışmalar 1957 Fethiye Depremi'nde yapılan yardımlar bir bütün olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışma, başta Kızılay Arşivi, Başkanlık Cumhuriyet Arşivi, basın ve süreli yayınlardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Fay Zonu, Fethiye, Sarsıntı, Yardım.

1957 Fethiye Earthquake

Abstract: Earthquake, one of the natural disasters, causes devastating consequences in many parts of the world. There are three types of earthquakes depending on how they occur; These are: "collapse", "volcanic" and "tectonic" earthquakes. Turkey is located on the Alpine-Himalayan Earthquake Zone, one of the most active earthquake fault zones in the world. There are three main fault zones in Turkey: North Anatolian Fault Zone, Western Anatolian Extension Zone, and East Anatolian Fault Zone. Muğla province and Fethiye district, which are the subject of the study, are also located on the Western Anatolian Earthquake Zone. Muğla surroundings and Fethiye district are located in the 1st degree earthquake zone. Earthquakes of different magnitudes have been experienced in Fethiye and its surroundings since historical times until today. In this study; The 1957 Fethiye Earthquake and its effects, its reflections on Muğla, the studies carried out after the earthquake and the aid provided in the 1957 Fethiye Earthquake have been tried to be presented as a whole. This study was prepared by making use of the Red Crescent Archive, the Presidency Republic Archive, press and periodicals.

Keywords: Aid, Earthquake, Fault Zone, Fethiye, Tremor.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Doktora Öğrencisi, Tarih Bölümü, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Uşak Üniversitesi, Uşak-Türkiye, muhammed.deu@hotmail.com

Yazar/ Author: Prof. Dr. Tarih Bölümü, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Uşak Üniversitesi, Uşak-Türkiye. filiz.colak@usak.edu.tr

Atf için / How to cite this article (APA 6): Aslaner, M. & Colak, F. (2025). 1957 Fethiye Depremi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Akademik Dergisi*, 5(1), 46-62.

Lisans / Licence: Bu eser Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15495874>
İNTOBA, Haziran/June 2025; 5(1), 46-62.
ISSN: 2791-6766 - www.intoba.org

MAKALE GEÇMİŞİ / ARTICLE HISTORY

Gönderim (Received): 24.01.2025
Revizyon (Revised): 23.03.2025
Kabul (Accepted): 11.04.2025

GİRİŞ

Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'nün tanımına göre deprem, yer kabuğundaki kırılmalar sonucu titreşimlerin yayılıp genişleyerek yeryüzünü sarması olayıdır (KRDAE, 2019). Develioğlu'na göre deprem "Bir şeyi hareket ettirmek, vurmak, şiddetle sarsmak" anlamına gelmektedir (Develioğlu, 1995). Muallim Naci ise depremi, "Irgalama, sallanıp sarsılma genellikle hareket-i arz" olarak tanımlamaktadır (Naci, 2009). Şemseddin Sami depremi, "Yeryüzünün alametlerinden kabul edilen toprağın titremesi, hareket-i arz" şeklinde açıklamaktadır (Aslaner & Çolak, 2023, s. 333). Bunun dışında gerçekleşme şekline göre 3 tür deprem şekli vardır; Bunlar: "çökme", "volkanik" ve "tektonik" depremlerdir (Özdoğan, 1993, s. 53).

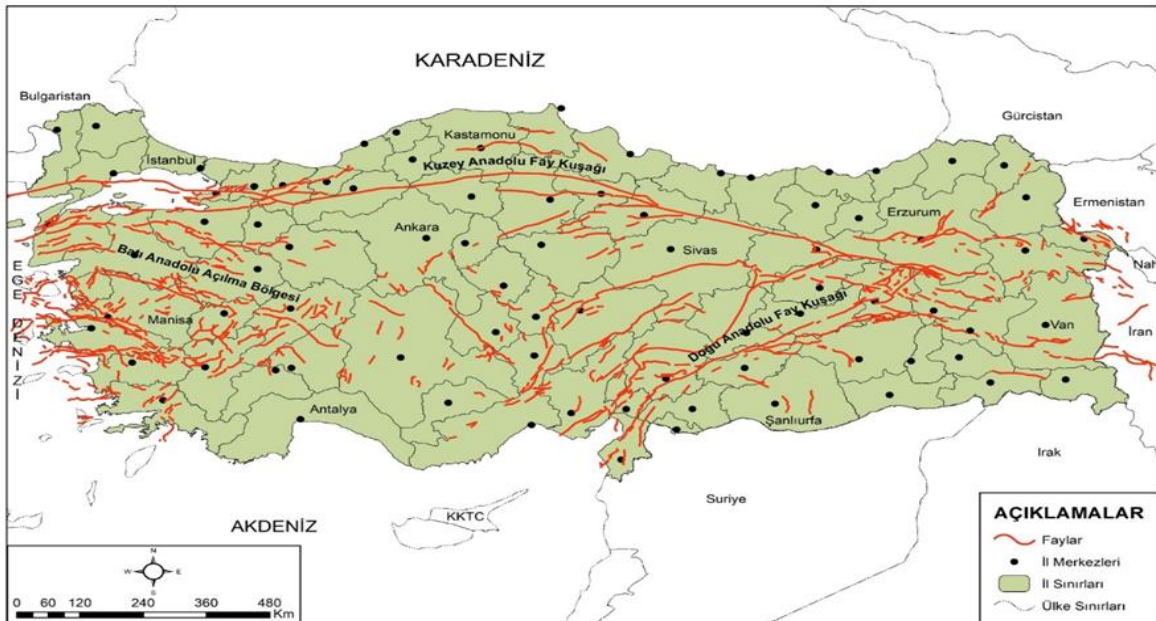
Geçmişten günümüze bilindiği üzere Türkiye dünyanın en aktif deprem fay ve kuşakları üzerindedir. Türkiye'de tarihsel süreçte birçok yıkıcı deprem gerçekleşmiş, can ve mal kaybına neden olmuştur. Hem bu tarihsel deprem verileri hem de yapılan tahminler ve bilimsel çalışmalar ülkemizde yine yıkıcı pek çok depremin oluşacağını göstermektedir. Ülkemizin neredeyse tamamına yakını deprem fayları üzerinde yer alırken, nüfusunda yine tamamına yakını fay hatları üzerinde yaşamaktadır. Dünya'da yoğun depremin yaşandığı 3 deprem kuşağı vardır. Bunlar (Barka, 2000, s. 7):

1-Kuzey Anadolu Fay Zonu: Çanakkale'den Marmara Bölgesi'nden Bolu üzerinden Erzincan'a kadar olan bölgede uzanmaktadır.

2-Batı Anadolu Fay Zonu: Bu bölgede Edremit Körfezinden güneye doğru Akdeniz'e uzanmaktadır.

3-Doğu Anadolu Fay Zonu: Antakya'dan başlamakta, Maraş, Malatya, Elazığ üzerinden Karlıova'ya kadar uzanmaktadır. Bu Kuşak Karlıova bölgesinde ilk sırada bahsettiğimiz Kuzey Anadolu Fay Zonu ile birleşmektedir. Bu fay hatları Harita 1'de gösterilmektedir:

Harita 1: Doğu Anadolu Fay Zonu

Kaynak: Türkiye Diri Fay Haritası MTA Diri Fay Haritasından Yararlanılarak Çizilmiştir. (Aslaner ve Çolak, 2023, s. 334).

Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye'de gerçekleşen büyük depremlere ve etkilerine bakıldığında 1928 Torbalı, 1939 Dikili depremi, 1939 Erzincan Depremi, 1949 İzmir-Karaburun Depremi, 1955 Aydın-Söke Depremi, 1970 Gediz Depremi, 1999 Kocaeli Depremi ve 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri öne çıkmaktadırlar. Bu depremlerde büyük miktarlarda da maddi hasarlar meydana gelmiş, can kayıpları yaşanmıştır.

Muğla bölgesinde geçmişten günümüze farklı büyüklüklerde deprem yaşanan bir bölgedir. Muğla bölgesinde Milattan Önce 227, 199-198 senelerinde depremler yaşanırken, Milattan Sonra 142-144 senelerinde bilinen büyük depremler gerçekleşmiştir. 1493 yılında meydana gelen depremde Bodrum Kasabası'nın büyük kısmı yerle bir olmuştur. Sonraki yıllarda Muğla ve çevresinde 1741, 1851, 1863 ve 1869 yıllarında büyük depremler gerçekleşmiştir (Ergin, Güçlü vd. 1967, s. 92; Soysal ve Sipahioğlu, 1981, s. 93; Ambraseys, 2009, s. 480). Muğla ve çevresinde gerçekleşen tarihi depremler ile ilgili bilgi ve verilere Nicholas Ambraseys'in bilim dünyasına kazandırdığı Earthquakes in the Mediterranean and Middle East A Multidisciplinary Study of Seismicity up to 1900 isimli eserinde ulaşılmaktadır. Fakat Nicholas'ın bu eseri sınırlı veriler sunmaktadır (Satılmış, 2020, s. 158).

Muğla ve çevresinde aletsel dönemde 1926 yılında gerçekleşen depremde 2 kişi ölmüş, 23 Mayıs 1941'te 6 büyüklüğünde bir deprem gerçekleşmiş ve depremde 200 bina hasar almıştır. 13 Aralık 1941'de 5.7 büyüklüğünde meydana gelmiştir, Muğla'nın Fethiye ilçesinde 25 Nisan 1957 tarihinde 7.1 büyüklüğündeki depremde 67 kişi ölmüş, 3200 bina yıkılmıştır. Muğla'da 25 Nisan 1959 tarihinde 5.9 büyüklüğünde, Marmaris'te 1961'de 6.5 büyüklüğünde depremler gerçekleşmiştir (KRDAE, 2017). 2004 yılında 5.3 büyüklüğünde Gökova depremi, yine 2004 yılında 5.1 Ula depremi, 2012'de 6 büyüklüğünde Ölüdeniz depremi, 2017'de 5 büyüklüğünde Menteşe depremi, 2017'de Gökova Körfezi depremleri meydana gelmiştir (Atabey, 2024).

Harita 2: Muğla İli ve Çevresinde Meydana Gelen Deprem

Kaynak: Muğla İli ve çevresinde meydana gelen ve aletsel büyüklüğü 5.5 ve daha büyük olan depremler MTA'dan değiştirilerek oluşturulmuştur.

Harita 4: Muğla İlinin Deprem Fay Haritası

Kaynak: Muğla İlinin deprem fay haritası MTA'dan değiştirilerek oluşturulmuştur.

Fethiye'nin toprak yapısı alüvyonlardan oluşur ve genç oluşumludur. Genç oluşumlu topraklarda genellikle tektonik yapıya sahip olup deprem üretme potansiyeli yüksek topraklardır. Fethiye Seki Bucağı dışında diğer bütün yerleşim yerleri dağlardan gelen toprakların kayması sonucu oluşan alanlardadır. Esençayı Vadisi ile denize kadar olan kesimler alüvyol topraklardan meydana gelmiş, henüz oturmamış gevşek toprak yapısından oluşmaktadır (Türk Ansiklopedisi, 1983, s. 270). Fethiye, Rodos ve Meis adaları ile İstanköy deprem merkezlerinin de etkisinde ve uzantısı konumunda yer alan bir yerdir. Bu durumda depremleri tetiklemektedir (Yanatma, 2001, s. 52).

Bu çalışmada; 1957 Fethiye Depremi ve etkileri, Muğla'ya yansımaları, deprem sonrası yapılan çalışmalar, 1957 Fethiye Depremi'nde yapılan yardımlar bir bütün olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışmanın akademi dünyasında, özellikle tarih ve sosyal alanlarda deprem başta olmak üzere diğer afetler ile ilgili çalışmalara katkı sağlamasını ve yerel deprem bilincinin gelişmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

1957 FETHİYE DEPREMİ

24 Nisan 1957'de Fethiye'de saat 21.17'de 6.2 büyüklüğünde deprem olmuş ve bu depremde 4 kişi can vermiştir (Akça 2019). Bu depremde 6 saat sonra 7.1 büyüklüğünde daha büyük bir deprem olmuştur. Bu deprem Antalya, Burdur, Denizli vb çevre illerden hissedilmiştir. Kandilli Rasathanesi depremin Isparta- Aydın bölgesinde olduğunu ve yaklaşık 380 kilometre uzaklıkta gerçekleştiğini açıklamıştır (Şahan, 2019, s. 117).

Yaşanan depremler ile birlikte Fethiye'nin büyük kısmı yıkılmıştır. Fethiye'nin yüksek kesimlerinde dağa doğru olan kısımlarda ki binaların bir kısmı ayakta kalabilirken ova kısımlarında neredeyse sağlam ayakta bina kalmamıştır (Cumhuriyet, 1957, s. 1). Deprem sonrası ortalıkta feryatlar kopmuş ve vatandaşlar enkaz altında kalan yakınlarını aramışlardır. İlk bilgilere göre ikinci deprem sonucunda 15 kişi ölmüş, 60 kadar kişi yaralanmıştır. Ölüm ve yaralı

sayısının az olmasının sebebi insanların çoğunun akşam 9 sıralarında gerçekleşen deprem sonrası geceyi sokakta geçirmeleridir (Özdoğan, 2021: 48). Vatandaşların geceyi sokakta geçirmesinde Kaymakam Nezih Okuş'un "evlerinize dönmeyin" uyarısı etkili olmuştur (Arslan, 2017, s. 38).

Gerçekleşen ilk sarsıntı sırasında camilerde Ramazan ayı sebebiyle teravih kılan halk korku ve panik içinde kendini dışarı atmıştır. Bir caminin minaresi yıkılmış ve minarenin altında kalan 4 kişi can vermiştir. İlk deprem sonrası korkudan geceyi dışarıda geçiren halk ikinci büyük depreme dışarıda yakalanmıştır. İkinci depremde ölenlerin çoğu dışarıda duvar diplerinde uyuya kalan kişilerdir. Fethiye’de bir kurtarma ekibinin olmaması, halkın kendi derdine düşmesi ve karanlıktan dolayı halkın kendi arasındaki yardımlaşma ve kurtarma çalışmaları da ancak günün aydınlanması sonrası olabilmıştır (Yanatma, 2001, s. 52).

Fethiye depremi sonrası deniz kenarındaki topraklar denizin içine doğru kaymış, Babadağ başta olmak üzere diğer dağlarda da büyük yarıklar oluşmuştur. Sarsıntı sonucu dağlardan kayalar yuvarlanmış, bazı yollar kapanmıştır (Yeni Asır, 1957, s. 3). İlk belirlemelere göre depremde tespit edilen hasarlar aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: 1957 Fethiye Depremi’nde Çevre Yerleşimlerde Meydana Gelen Hasarlar

Hasar Yeri	Tamamen Yıkılan Bina	Kısmen Hasar Alan Bina
Muğla Merkez	11 ev	2 cami, 1 lise, 1 kız enstitüsü
Marmaris	43 ev	105 ev
Datça	9 ev	29 ev
Köyceğiz	30 ev	3 ev
Milas	72 ev, 1 cami	
Ula	6 ev	80 ev
Köyler	610 ev	200 küsur ev

Kaynak: Milliyet, 27 Nisan 1957, s. 3.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere deprem Fethiye dışında Muğla merkez başta olmak üzere Muğla’nın diğer ilçelerinde de etkili olmuştur. Fethiye dışında en fazla yıkımın gerçekleştiği yer Milas olmuştur. Milas dışında Marmaris’te de yıkılan bina ve kısmi hasar alan bina sayısı fazladır. Evler dışında cami, enstitü, okul, sağlık ocağı, lise gibi kamu binalarının da 1957 Fethiye depreminde yıkıldığı görülmektedir.

Fethiye depremi sonucu ilçenin %90’nına yakını yıkılmıştır. Başta resmi binalar olmak üzere, hastaneler, okullar, PTT, emniyet binaları, karakollar yıkılmış, ayakta kalan binaların çoğu da ağır hasar almıştır. Depremden yaklaşık 15 gün sonra elde edilen verilere göre Fethiye depremi sonucu 3796 ev, 20 okul, 124 işyeri tamamen yıkılmıştır. Ayrıca 886 ev oturulamaz hale gelirken, 669 ev kısmen hasar alırken 5 camide ağır hasar oluşmuştur (Milliyet, 1957, s. 1). Depremde 67 kişide enkaz altında kalarak can vermiştir. Bu depremde hayatını kaybedenlerden 27 kişi Fethiye ilçe merkezi ve köylerinde, 40 kişi ise diğer ilçelerdendir. Ayrıca deprem bölgesinde 1500 civarında büyük ve küçükbaş hayvan enkaz altında kaldığından telef olmuştur (Gün, 2006, s. 55). Depremde yıkılan yapıların çoğu taş ve az bir harçla inşa edilmiş yapılar olup, yapıların çoğunda duvarlar birbirine düzgün hatlarla bağlanmış değildi. Yıkılan duvarların büyük kısmı eğilme noksanlığı sebebiyle meydana gelmiştir. Deprem Fethiye dışında da bazı yerlerde hasarlara neden olmuştur. Finike’de Taşova Camisi ve minaresi hasar alırken, Tavas ve Çameli’nde binaların büyük bir kısmı hasar almıştır. Gölhisar’da jandarma karakol tamamen yıkılmıştır (Yanatma, 2001, s. 53).

Fethiye Depremi'nde Yapılan Yardımlar

Deprem sonrası Fethiye'ye ulaşan ilk yardım araçları Muğla Valiliği tarafından bölgeye sevk edilen araçlar olmuşlardır. Bu araçlar genelde gıda taşıyan kamyonlardan oluşan araçlardır. Muğla Valiliği'nin araçlarından sonra bölgeye Aydın ve Denizli valilikleri tarafından gönderilen araçlarda gıda maddelerinin yanı sıra, ara kurtarma ekipleri, doktor ve hemşirelerde yer almıştır (TKA, 4102-138).

1957 Fethiye Depremi sonrası Muğla'ya komşu çevre illerden arama kurtarma ekipleri gönderilmiştir. Deprem haberi Ankara'ya ulaşır ulaşmaz başta Başbakan Adnan Menderes öncülüğünde dönemin hükümeti tarafından gerekli koordinasyon ve yardım çalışmaları başlatılmıştır. Adnan Menderes'in direktifleri doğrultusunda başta Kızılay olmak üzere yardım kuruluşları harekete geçmiştir. Kızılay tarafından bir yardım treni gönderilmiştir. Akabinde başka bir trenle 2 bin çadır, 2 bin battaniye, 1 ton şeker, 1 vagon kavurma ve çeşitli yiyecek maddesi gönderilmiştir (Şahan, 2019, s. 119). Ayrıca Nafia Vekâleti tarafından 100 bin lira yardım parası Muğla Valiliği emrine gönderilmiştir (Cumhuriyet, 1957). Kızılay Genel Merkezi tarafından Bölge Müfettişi Nuri Aydınğöz Fethiye'deki yardım faaliyetlerini koordine etmesi için görevlendirilmiştir (TKA, 4102-9601).

Deprem sonrası Fethiye'de yaşanan su sıkıntısı Başbakan Adnan Menderes'in verdiği direktifler çerçevesinde, Fethiye'nin etrafındaki dağlardan ve su kaynaklarından Fethiye'deki çadır kamplarının olduğu yerlere borularla ulaştırılmıştır (Milliyet, 1957, s. 5). Türkiye'nin farklı bölgelerinden gönderilen yiyecek-içecek maddeleri, giyim eşyaları ve Kızılay'ın yardım çalışmaları ile depremzedelerin iâşesi sağlanmıştır. Depremzedelerin ekmek ihtiyacını karşılamak için dört fırın faaliyete geçirilmiş, sağlam dükkânlar açılmış ve alış-veriş faaliyetleri başlamıştır. Ayrıca 5'i Bursa'dan, 4'ü Konya'dan gönderilen toplamda 9 askeri su tankeri ile Kara Yolları İzmir Bölge Müdürlüğü tarafından gönderilen 2 tanker ve 1'i İzmir Belediyesi'nden gönderilen, diğeri de Fethiye'de mevcut olan iki arasöz vasıtası ile de depremzedelerin içme ve kullanma suyunu temin yoluna gidilmiştir (Gönüllü, 2009, s. 392). Fethiye Depremi sonrası 26 Nisan 1957'de İzmir ve Denizli'den İstihkâm Taburları, deprem sonrası yardım faaliyetlerinde yardımcı olmak amacıyla deprem bölgesine gönderilmiştir (Muğla, 1957, s. 1). Deprem sonrası başlayan enkaz kaldırma çalışmalarına sivil ekiplerinin yanı sıra İstihkâm Taburları da katılmış böylelikle enkaz kaldırma çalışmaları hızlanmıştır (Milliyet, 1957, s. 1).

1957 Fethiye Depremi sonrası İçişleri Bakanlığı müsteşarının başkanlığı altında diğeri bakanlıklar ve ilgili kurum ve kuruluşlar dâhilinde ve ilgili uzmanların yer aldığı bir komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyon belli aralıklarla toplanarak yapılan yardımlar, deprem bölgesinin yeniden kalkınması ve inşası gibi konularda gerekli çalışmaları yapmıştır. Ayrıca felaketzedelerin barınması, açıkta kalanların barınma sorunlarının çözülmesi konularının takibi gibi meseleleri de bu komisyon incelemiştir (BCA, 121.772.4).

Fethiye'deki hastane, cezaevi, postane, ortaokul, sağlık okulu ve belediye binaları yıkılmıştır. Depremden yaklaşık 2 ay kadar sonra depremzedeler için geçici olarak 470 adet barakalar yapılmıştır. Fethiye'de depremden zarar görenler için hükümet tarafından çıkarılan 7010 sayılı kanunda belirtilen derecelerde beyanname alınmıştır. Bu beyannameler doğrultusunda 1958 yılında depremzedelerin barınmaları için 650 evin temeli atılmıştır (Gün, 2006, s. 51). Fethiye Depremi'nde evleri yıkılan depremzedelerin yeni inşa ve imar edilecek uygun alanlarda ev sahibi olabilmeleri için devlete başvuruda bulunmalarına izin verilmiş, yapılacak evlerden ev sahibi olacaklar kura yöntem ile belirlenmiştir. İnşa edilen evlerin büyüklük gibi özelliklerine göre

ödeme meblağları da değişiklik göstermiştir. İnşaatlar yaklaşık 3 yılda tamamlanmış ve hak sahiplerinin ödemeleri taksitler halinde 20 yılda bitmiştir (Sönmez & Sönmez, 2000, s. 105). Deprem sonrası Fethiye başta olmak üzere ülkenin farklı yerlerinde yaşanan depremler sonrası 7010 numaralı ve 14 Haziran 1957 tarihli Muğla, Denizli, Bolu, Aydın ve Sakarya vilâyetleri dâhilinde vukua gelen yer sarsıntısında zarar görenlere yapılacak yardım hakkındaki kanun, 20 Haziran 1957 tarihli ve 9638 numaralı Resmî Gazete de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun maddesinde:

“Muğla, Denizli, Bolu, Aydın ve Sakarya vilâyetleri dâhilinde kendileri veya murisleri adlarına tapulu veya tapusuz mutasarrıf oldukları binaları, 1957 yılındaki yer sarsıntısında yıkılmış veya oturulamayacak derecede hasara uğramış olanlarla bu binalarda kiracı bulunanlara borçlanmak suretiyle ve borçlanma bedelleri taksitle ödenmek şartı ile binalar ve mahallî mahiyetteki kamu tesisleri ile şehir ve kasabalarda yıkılan veya hasara uğrayan ilkokulları yaptırmak üzere yıllık ödeme miktarı (20+20+10) milyon lirayı geçmemek üzere 50 milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girmeye Nafia Vekili ve faizleriyle birlikte bu miktarı geçmemek üzere bono çıkarmaya, Maliye Vekili mezundur.” ifadeleri ile kanunlaştırılmıştır (T.C Resmi Gazete, 20 Temmuz 1957, 9638).

Fethiye Depremi sonrasında 1 Mayıs 1957 tarihinde Nafia Vekâlet’ine bağlı jeolog ve uzmanlar, deprem bölgesinde incelemelere başlamıştır. Ankara’dan deprem bölgesine gelen bu heyetler, zarar gören ve hasara uğrayan yerlerin yeniden imarını etüt etmiştir. Ayrıca Maarif Vekâlet’inin emri ile İlk ve Orta Tedrisat Umum Müdürlüklerine bağlı görevliler de felaket bölgesine gitmiştir. Maarif Vekâlet’inden gelen bu heyet okulların durumlarını incelemiş, yıkılan okulların yeniden inşası için gerekli raporları hazırlamışlardır (Milliyet, 1957, s. 3).

25 Nisan 1957 tarihinde gerçekleşen büyük depremden bir gün sonra Fethiye’ye gelen İçişleri Bakanı Namık Gedik validen ve bölgedeki yetkililerden bilgi almış ve deprem bölgesinde incelemelerde bulunmuş, yardım çalışmalarını yerinde takip etmiştir. İçişleri Bakanı Namık Gedik deprem bölgesinde felaketzedelere seslenmiş ve *“Hükümet olarak gerekli tedbirleri aldık. Bu kasabayı, Fethiye’yi en yakın gelecekte eskisinden daha güzel ve daha mamur bir hale getirmek kararındayız”* (Milliyet, 1957, s. 3) açıklamasını yapmıştır. Namık Gedik’in ziyaretinin akabinde Başbakan Adnan Menderes ve Cumhurbaşkanı Celal Bayar deprem bölgesine giderek incelemelerde bulunmuşlardır. Bayar ve Menderes inceleme ve ziyaretleri sırasında felaketzedelerle konuşarak ihtiyaçlarını dinlemişler, sorunları yerinde tespit etmişler, devletin başındaki kişilerin depremden haberdar olduğunu gösterip, yardım çalışmalarının hızla yapılmasını sağlamışlardır. Bu yerinde tespitler mağduriyetlerin oluşmasını asgari düzeye indirmiş ve var olan bazı mağduriyetlerin derhal giderilmesini de sağlamıştır (Şahan, 2019, s. 120). Cumhurbaşkanı Celal Bayar Fethiye’nin köylerinde halka;

“Hiç merak etmeyin vatandaşlarımız. Felaketleri hayra çevirmek elimizdedir. Hükümetin alacağı tedbirler ve sizin inzıam edecek gayretlerinizle köyünüz ve durumunuz çok daha iyi olacaktır. Buraya Hükümet mütehasıs gönderecek, tetkikat yaptıracak, inşa edeceğimiz evler mukavemet eder şekilde olacaktır. Hükümet mümkün olan her yardımı süratle yapacaktır. Buna emin olunuz” (Milliyet, 1957, s. 5) sözleriyle seslenmiş ve kısa sürede gereken yardımların yapılacağını ifade etmiştir.

Fethiye depreminde zarara uğrayan ahali için, ülke genelinde Fethiye Felaketzedelerine Yardım Komitesi kurulmuştur. Komitenin genel başkanı TBMM Başkanı Refik Koraltan olup, komiteye bağlı şekilde her illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar kendi içinde yardım komiteleri kurmuş ve

Fethiye Felaketzedeleri için yardımlar toplamışlardır. Nakdi yardımları belirtilen hesaplara yatırırken, aynı yardımları da komitenin kontrolünde Kızılay'ın koordinesinde Fethiye'ye göndermişlerdir (TKA, 4102).

Aşağıdaki tabloda ülkemizdeki bazı il ve ilçelerdeki yardım komitelerinin Fethiye Depremzedelerine gönderdiği yardım miktarları gösterilmiştir.

Tablo 3: 1957 Fethiye Depreminde Bazı İl ve İlçe Yardım Komitelerince Yapılan Yardımlar

Yardım Gönderen İl-İlçe Komitesi	Yardım Miktarı
Iğdır Yardım Komitesi	452 lira
Kars Yardım Komitesi	2.451 lira
Kırıkkale Yardım Komitesi	2.000 lira
Ayvalık Yardım Komitesi	7.673 lira
Menemen Yardım Komitesi	675 lira
Ankara Yardım Komitesi	8.867 lira
Bafra Yardım Komitesi	1.288 lira
Aksaray Niğde Komitesi	1.632 lira
Giresun Yardım Komitesi	792 lira
Siirt Yardım Komitesi	2.000 lira
Sarıkamış Yardım Komitesi	191 lira
Elazığ Yardım Komitesi	2.503 lira
Hatay Deprem Komitesi	10.000 lira

Kaynak: TKA, 4101-8830.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere 1957 Fethiye Depremi sonrası yurdun dört bir tarafında yardım komiteleri kurulmuştur. İllerde valilerin koordinesinde, ilçelerde kaymakamların koordinesinde oluşturulan bu yardım komiteleri vasıtasıyla toplanan nakdi ve aynı yardımlar Fethiye'ye gönderilmiştir. İl merkezlerinde toplanan yardımların genellikle ilçe merkezlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. En fazla yardımı Hatay Deprem Komitesi yaparken en düşük miktarı Sarıkamış Yardım Komitesi gerçekleştirmiştir.

Tablo 4: Bazı İl ve İlçelerin Kızılay Şubelerine Ait 1957 Fethiye Depremi Nakdi Yardımları

Yardım Gönderen İl-İlçe Kızılay Şubesi	Yardım Miktarı
Ereğli Kızılay Şubesi	5347 lira
Uşak Kızılay Şubesi	3181 lira
Uzunköprü Kızılay Şubesi	3.310 lira
Ankara Kızılay Şubesi	1332 lira
Bursa Kızılay Şubesi	29.083 lira
Konya Ereğli Kızılay Şubesi	310 lira
Çerkezköy Kızılay Şubesi	1.252 lira
Sinop Kızılay Şubesi	6.053 lira
Menemen Kızılay Şubesi	4000 lira
Bergama Kızılay Şubesi	500 lira

Kaynak: TKA, 4101-8830.

Yurt genelinde oluşturulan yardım komitelerinin yanı sıra Kızılay il ve ilçe şubelerinin koordinesinde de Fethiye depremi için yardımlar toplanmıştır. Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, bazı il ve ilçe Kızılay şubelerinin topladığı nakdi yardımlar çok fazla iken bazılarının ise topladıkları nakdi yardımların miktarının düşük olduğu görülmektedir. En yüksek yardımı Bursa Kızılay Şubesi yaparken en düşük miktarı ise Konya Ereğli Kızılay Şubesi göndermiştir.

Fethiye ve çevresinde meydana gelen yer sarsıntısında zarar gören vatandaşlara yardım için kurulan Çorlu Yardım Komitesi Kaymakam Valâ Kurtiz'in başkanlığında Belediye Başkanı Ahmet Paker, Kızılay Başkanı Seyfi Atınç, Maarif Memuru Emin Toksözlü, Orta Okul Müdürü Yusuf Boran ve Kaymakam refiki Sedat Tüzüner'den oluşan heyetten oluşmuştur. Çorlu Yardım komitesine yapılan yardımlardan, Kızılay Makbuzları incelenerek aşağıda gösterilen miktarlar da paranın toplanmış olduğu tespit edilmiştir (TKA, 4101-8830).

Tablo 5: Çorlu Yardım Komitesi'ne ait 1957 Fethiye depremi nakdi yardımları

043480-045500 Nolu Makbuzlarla	1545.74 Lira
043480-045500 Nolu Makbuzlarla	1545.74 Lira
062751-062800 Nolu Makbuzlarla	1631.00 Lira
063401-063450 Nolu Makbuzlarla	5168.00 Lira
063451-065466 Nolu Makbuzlarla	1680.90 Lira
Küçük makbuzlarla	188.00 Lira
Toplanan para toplamı	10213.64 Lira

Kaynak: TKA, 4101-8830.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere 1957 Fethiye Depremi dolayısıyla gerçekleştirilen yardımlar bir defaya mahsus kalmamış, farklı zaman aralıkları ile farklı zamanlarda yardımlar gerçekleşmiştir. Yapılan yardımlar hem kayıt altına alınmış hem de makbuz kesilerek yapılan yardımların daha sistemli ve güvenilir bir şekilde yapılması sağlanmıştır. Bu yardım çalışmalarına bir örnek teşkil eden Çorlu Yardım Komitesi'nin çalışmalarına bakıldığında Çorlu ilçe merkezi ve köylerinin toplamda 10.000 lira üzerinde yardım gerçekleştirdiği görülmektedir.

Toplanılan 10213 Lira 64 kuruş Kızılay Başkanı Seyfi Atınç tarafından Çorlu Ziraat Bankası vasıtasıyla Ankara'da Fethiye ve Havalisi Felaketzedeleri Genel Yardım Komitesi adına gönderilmiştir. Toplanılan paraları doğrudan doğruya Genel Yardım Komitesine gönderen Y. Sevindikli Köyü'nün 155 Lira 33 kuruşu ile Cumhuriyet İlkokulu'nun 96 Lira 45 kuruşu ve Askeriye tarafından yapılan 690 Lira 25 kuruşu toplam 842 Lira 03 kuruşta dâhil edilince Çorlu Kazasının toplam yardım toplamı 11.115 Lira 67 kuruştur (TKA, 4101-8830).

1957 Fethiye Depremi sonrası depremzedeler için Milli Eğitim Bakanlığı'nın koordinesinde okullarda da öğrenciler teberru için nakdi yardımlar toplanmıştır. Örneğin; Ankara Kız Lisesi 557 lira, Merzifon İlkokul öğrencileri 116 lira, Trabzon Fatih İlkokulu 489 lira, Diyarbakır İmam-Hatip Okulu 40 lira, Antalya Namık Kemal Okulu 46 lira, Kilis Orta Okulu 102 lira, Antalya Sakarya İlkokulu 43 lira, İskenderun Lisesi 130 lira, Van'daki ilkokullardan toplamda 196 lira, Muğla Lisesi 90 lira, Ardahan Karabaki İlkokulu'ndan 67 lira, Nevşehir İstiklal Okulu'ndan 50 lira, Niğde 23 Nisan Okulundan 73 lira, İnegöl Akşam Kız Okulu'ndan 128 lira, Ceyhan Beş Ocak İlkokulu'ndan 100 lira, İnegöl Ortaokulu'ndan 201 lira, Mersin İller İlkokulu'ndan 445 lira, Yenimahalle Lisesi'nden 832 lira, Niğde Lise öğrencileri 292 lira, Sarıkamış Ortaokulu 500 lira, Anafartalar Ortaokulu 311 lira yardımda bulunmuştur (TKA, 4101-8830).

Yukarıdaki yardımların yanı sıra Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası memurları 2.040 lira, İstanbul Valiliği 20.000 lira, İzmir Öğretmenler Derneği 309 lira, İstanbul Belediyesi 50.000 lira, İstanbul Ticaret Odası 25.000 lira, İzmir Valiliği 30.000 lira, Çine İlçesi Halkı 2.000 lira, TARİŞ Kooperatifi 10.000 lira Pfizer İlaç Fabrikası 8.000 lira Tirilye Nahiyesi 10.000 lira Fethiye depremzedeleri için teberru yardımında bulunmuşlardır. Bu yardımlar Fethiye ve Havalisi Felaketzedelerine Merkez Yardım Komitesi'nin koordinesinde Fethiye halkı için harcanmıştır (Akşam, 1957, s. 5; Akşam, 1957, s. 5; Hürriyet, 1957, s. 7; Milliyet, 1957, s. 3).

Fotoğraf 2: 1957 Fethiye Depremi'nde Çadır Dışında Yemek Yiyen Çocuk ve Ailesi

Kaynak: TKA, 4102.

1957 Fethiye Depremi'nde Yurt Dışı Yardımları

Fethiye depremzedelerine yurt içinin yanı sıra, yurt dışından da yardımlar yapılmıştır. İngiltere 1957 Fethiye depremi sonrası gıda ve ilaç göndermiş, bunun yanı sıra 500 çadır, 2.000 battaniye de göndermiştir (Yanatma, 2001, s. 57). Danimarka Kızılhaç'ı tarafından 125 battaniye gönderilmiştir (TKA, 4099-8422). Afganistan Kızılhaç'ı tarafından 1384 İngiliz Frangı nakdi yardım göndermiştir (TKA, 4099-8422). Deprem sonrası Amerikan Büyükelçisi F. Warren Fethiye deprem bölgesine giderek incelemelerde bulunmuş, uçakla havadan deprem sahasını görmüş, bölgedeki yetkililer ve Ankara'daki muhatapları ile görüşerek gerekli ihtiyaçları hakkında bilgi almıştır. Bu ziyaret ve görüşmelerin akabinde ABD'den 2.500 mahruhi çadır, 5.000 battaniye ve bine yakın antibiyotik ilaç şişesi gelmiştir (Hürriyet, 1957, s. 7). Alman Hükümeti 10.000 mark değerinde inşaat malzemesi içeren bir yardımı deprem sonrası Fethiye'nin yeniden inşası için göndermiştir (TBMM Zabıt Ceridesi, 12-XI-8). Depremi haber alan Ermeni Patriği, Ermeni cemaati adına depremzedeler için 20.000 Lira tutarında nakdi yardımda bulunmuştur (Milliyet, 1957, s. 3).

Almanya Cumhurbaşkanı Theodor Heuss Ankara'da Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile görüştüğü sırada Fethiye depremzedeleri için 20.000 Mark tutarında Kızılay namına bir yardımda bulunmuştur. Ayrıca Heuss Türk milletine karşı duyduğu saygıyı belirterek depremden dolayı duyduğu üzüntüyü Cumhurbaşkanı Bayar'a bildirmiştir (Milliyet, 1957, s. 7). İzmir'de NATO

Karargâhında bulunan yabancı devlet subayları da hem nakdi yardımda hem de giyim eşyası yardımında bulunmuşlardır (Şahan, 2019, s. 125).

Hindistan Kızılhaç'ı da Fethiye depremi dolayısıyla Türk Kızılay'ına 5000 rupilik yardımda bulunurken, Pakistan hükümeti ve halkıda 5000 İngiliz sterlini nakdi yardımda bulunmuştur (Milliyet, 1957, s. 3). Bunun dışında Türkiye'ye komşu Yunanistan, Bulgaristan, Irak, İran gibi ülkelerden de çeşitli ayni ve nakdi yardımlar, bireysel bağışlar gelmiştir. Bu ülkelerde yaşayan elçilik görevlileri kendi aralarında yardım toplayarak Kızılay'a göndermişlerdir (Milliyet, 1957, s. 4).

SONUÇ

Aletsel dönemde Türkiye'de gerçekleşen büyük depremlere ve etkilerine bakıldığında 1928 Torbalı, 1939 Dikili depremi, 1939 Erzincan Depremi, 1949 İzmir-Karaburun Depremi, 1955 Aydın-Söke Depremi, 1970 Gediz Depremi, 1999 Kocaeli Depremi ve 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri öne çıkmaktadırlar. Bu depremlerden 1939 Erzincan Depremi, 1970 Gediz Depremi, 1999 Kocaeli depremi ve 2023 Kahramanmaraş depremlerinde maalesef on binlerce insanımız vefat etmiş, binlerce yapı hasar alıp yıkılırken yine büyük miktarlarda da maddi hasarlar meydana gelmiştir.

Doğal afetlerin hemen hemen hepsi toplum genelinde ve doğal afetin yaşandığı bölge ve şehirlerde büyük hasarlara neden olurken bu doğal afetlerden biri olan depremde depremin büyüklüğüne göre çeşitli oranlarda yıkım ve hasarlara neden olduğu görülmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken konu bu yaşanan doğal afet veya depremlerden gerekli derslerin çıkarılmasıdır.

1957 Fethiye Depremi özelinde bakıldığında diğer önemli bir husus arama-kurtarma ekiplerinin önemidir. Deprem yaşandıktan sonra ilçe merkezinde yeterli arama-kurtarma ekibinin olmaması sebebiyle arama-kurtarma çalışmalarının zamanında başlamamıştır. Muğla il merkezi ve çevre illerden gelen ekiplerin çalışmaları ile arama kurtarma çalışmalarının yapılmaya başlanması hem o dönem özelinde eksikliklerden biri iken, genelde ise arama-kurtarma ekiplerinin yerine göre her il, ilçe, kasaba ve köylere kadar kurulması gerektiğinin önemini bizlere göstermektedir. İnsan hayatı için yaşanan afetin etkisine göre saniye ve saliselerin bile önemi ortada iken bu alanda Türkiye genelinde arama-kurtarma ekipleri, teçhizatları ve çalışmalar gelişmiş olsa da daha ileri noktalara taşınması, periyodik aralıklarla tatbikatların yapılması gerekmektedir.

EXTENDED ABSTRACT

1957 Fethiye Earthquake

Analyzing the major earthquakes and their effects, which took place in Turkey during the Instrumental Period, 1928 Torbali Earthquake, 1939 Dikili earthquake, 1939 Erzincan Earthquake, 1949 İzmir-Karaburun Earthquake, 1955 Aydın-Söke Earthquake, 1970 Gediz Earthquake, 1999 Kocaeli Earthquake and 6 February 2023 Kahramanmaraş Earthquake are seen as most striking. In these earthquakes, financial damages in large amounts occurred and severe losses of lives were incurred.

According to the definition of the Kandilli Observatory and the Earthquake Research Institute, an earthquake is an event in which vibrations spread and expand as a result of fractures in the Earth's crust, enveloping the world. According to Develioğlu, an earthquake means "Moving something, hitting it, striking it violently". Muallim Naci, on the other hand, defines an earthquake as "shaking, swaying, and trembling, generally the movement of the earth." Şemseddin Sami explains an earthquake as "the trembling of the ground, considered one of the signs of the earth, the movement of the earth.". In addition, there are three types of earthquakes based on how they occur: these are "collapse," "volcanic," and "tectonic" earthquakes.

As it is known from the past to present, Turkey is located on some of the world's most active earthquake fault lines and zones. Throughout history, many destructive earthquakes have occurred in Turkey, causing loss of life and property. Both historical earthquake data and current predictions and scientific studies indicate that many more destructive earthquakes are likely to occur in our country. While nearly the entire area of our country lies on earthquake fault lines, almost all the population also lives on these fault zones. There are three major seismic belts in the world where intense earthquake activity occurs (Barka, 2000, p. 7):

1-North Anatolian Fault Zone: It extends in the region from Çanakkale through the Marmara Region to Erzincan via Bolu.

2-Western Anatolian Fault Zone: In this region, it extends from the Gulf of Edremit southward toward the Mediterranean Sea.

3 - Eastern Anatolian Fault Zone: It begins in Antakya and extends through Maraş, Malatya, and Elazığ to Karlıova. In the Karlıova region, this belt merges with the previously mentioned North Anatolian Fault Zone.

In the Instrumental Period, an earthquake that occurred in 1926 in Muğla and its surroundings resulted in the deaths of 2 people. On May 23, 1941, a magnitude 6 earthquake struck the region, and 200 buildings were damaged. In December 1941, an earthquake with a magnitude of 5.7 occurred. On April 25, 1957, a magnitude 7.1 earthquake struck the Fethiye district of Muğla, resulting in the deaths of 67 people and the destruction of 3,200 buildings. On April 25, 1959, a magnitude 5.9 earthquake occurred in Muğla, and in 1961, a magnitude 6.5 earthquake struck Marmaris. In 2004, the Gökova earthquake with a magnitude of 5.3 and the Ula earthquake with a magnitude of 5.1 occurred. In 2012, a magnitude 6 earthquake struck Ölüdeniz. In 2017, a magnitude 5 earthquake occurred in Menteşe, followed by a series of earthquakes in the Gökova Gulf the same year.

In this study, the 1957 Fethiye Earthquake and its effects, its impact on Muğla, the post-earthquake efforts, and the aid provided during the 1957 Fethiye Earthquake are all examined as a whole. Finally, this study aims to contribute to the academic world, particularly in the fields of history and social sciences, by supporting research related to disasters, especially earthquakes, and by promoting the development of local earthquake awareness.

KAYNAKÇA

- Akça, B., & Akça, S. (2019). Cumhuriyet Dönemi Muğla Vilayeti'nde Görülen Depremler (1923-1960). *Turkish Studies Historical Analysis*, 14.
- Akşam Gazetesi. (1957, 25 Nisan).
- Akşam Gazetesi. (1957, 27 Nisan).
- Ambraseys, N. (2009). *Earthquakes in the Mediterranean and Middle East A Multidisciplinary Study of Seismicity up to 1900*. London: Imperial College. ¹
- Arslan, R. (2019). 1957 Fethiye Depremi ve Bölgeye Etkileri. *Turkish Studies*, 12(35).
- Aslaner, M., & Çolak, F. (2023). Cumhuriyet Dönemi'nde İzmir'de Yaşanan 6 Büyüklüğü ve Üzeri Depremler. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 5(2), 2023.
- Atabey, E. (2024). Muğla İli Deprem Tehlikesi. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/377977418_MUGLA_ILI_DEPREM_TEHLIKESI
- Barka, A., Altunel, E., vd. (2000). *Deprem Nedir Dünyada ve Türkiye'de Depremler*. İstanbul: Boyut Yayınevi.
- BCA, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi. (1957). Kararlar Daire Başkanlığı, 121.772.4., 11.05.1957.
- Cumhuriyet Gazetesi. (1957, 26 Nisan).
- Emre, Ö., Özalp, S., vd. (2016). Active fault database of Türkiye. *Bulletin of Earthquake Engineering*. doi: 10.1007/s10518-016-0041-2.
- Ergin, K., Güçlü, U., vd. (1967). *Türkiye ve Civarının Deprem Kataloğu*. İstanbul: İTÜ Maden Fakültesi Arz Fiziği Enstitüsü.
- Gönüllü, A. R. (2009). Güneybatı Anadolu Bölgesi'nde Meydana Gelen Depremler (1851-1971). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 25(74).
- Gün, P. (2006). *Sosyal, Siyasal ve Ekonomik Yönüyle Fethiye (1923-1960)*. Fethiye Belediyesi Yayın Bürosu.
- Hürriyet Gazetesi. (1957, 25 Nisan).
- Hürriyet Gazetesi. (1957, 27 Nisan).
- Kartal, R., & Kadiroğlu, F. T. (2014). 2011-2012 Simav Depremleri (M_l=5.7, M_l=5.0, M_l=5.4) ve Bölgenin Tektonik Yapısı ile İlişkisi. *Yer Bilimleri Dergisi*, 35(3).
- Kartal, R., Kılıç, T., vd. (2014). Muğla bölgesinin Sismik Aktivitesi ve yapay sarsıntılar. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/271852156_Mugla_Bolgesinin_Sismik_Aktivitesi_ve_Yapay_Sarsintilar
- KRDAE. (2017). Büyük Depremler. Erişim adresi: <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/>
- KRDAE. (2019). Deprem Nedir? Erişim adresi: <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/bilgi/depremnedir/index.htm>
- Milliyet Gazetesi. (1957, 1 Mayıs).

- Milliyet Gazetesi. (1957, 12 Mayıs).
- Milliyet Gazetesi. (1957, 26 Mayıs).
- Milliyet Gazetesi. (1957, 26 Nisan).
- Milliyet Gazetesi. (1957, 27 Nisan).
- Milliyet Gazetesi. (1957, 28 Nisan).
- Milliyet Gazetesi. (1957, 29 Nisan).
- Milliyet Gazetesi. (1957, 9 Mayıs).
- Muğla Gazetesi. (1957, 26 Nisan).
- Özdoğan, S. (2021). *1950-1980 Yılları Arasında Türkiye’de Depremler ve Bunun İktidar-Muhalefet İlişkilerine Yansımaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Satılmış, S. (2020). Muğla Bölgesinin Tarihsel Depremleri (1850-1900). *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 7(1).
- Soysal, H., Sipahioğlu, S., & Altınok, Y. (1981). *Türkiye ve Çevresinin Tarihsel Deprem Kataloğu*. Ankara: Tübitak Yayınları.
- Sönmez, A., & Sönmez, İ. (2007). Modernlik Aracı Olarak Deprem Sonrası İmar: Fethiye- Muğla. *Arredamento Mimarlık Dergisi*, 206.
- Sözbilir, H., Uzel, B., vd. (2017). *22-25 Kasım 2017 Muğla Depremleri ve Muğla İlinin Depremselliği Raporu*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi Diri Fay Araştırma Grubu.
- Sür, Ö. (1993). Türkiye’nin Deprem Bölgeleri. *TÜCAUM Türkiye Coğrafyası Dergisi*.
- Şahan, Ö. (2019). *1923-1960 Yılları Arasında Yaşanan Doğal Afetlerin Türk Dış Politikasındaki Rolü (Deprem-Sel-Çekirge Afetleri)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- T.C Resmî Gazete. (1957, 20 Temmuz). *Sayı: 9638*.
- TBMM Zabıt Ceridesi. (1960). *Cilt:12, Devre: XI, İçtima:8, 21.02.1960*.
- TKA, Türk Kızılay Arşivi. Belge No:135.
- TKA, Türk Kızılay Arşivi. Belge No:8830.
- TKA, Türk Kızılay Arşivi. Belge Tarihi:01.05.1957.
- TKA, Türk Kızılay Arşivi. Belge Tarihi:138.
- TKA, Türk Kızılay Arşivi. Kutu No:4099, Belge No:8422.
- TKA, Türk Kızılay Arşivi. Kutu No:4102, Belge No:9601.
- TKA, Türk Kızılay Arşivi. Zarf No:8830, Belge No:708.
- Türk Ansiklopedisi. (1983). Fethiye Maddesi. *XVI*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Yanatma, S. (2001). Fethiye Depremi 1957. *Toplumsal Tarih Dergisi*, 2.
- Yeni Asır Gazetesi. (1957a, 29 Nisan).

MAKALE BİLGİLERİ

<i>Etik Kurul Kararı:</i>	Araştırma Etik Kurul Kararından muaftır.
<i>Katılımcı Rızası:</i>	Araştırmada herhangi bir katılımcıya yer verilmemiştir.
<i>Mali Destek:</i>	Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.
<i>Çıkar Çatışması:</i>	Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.
<i>Telif Hakları:</i>	Makalede kullanılan telif hakkı içeren herhangi bir görsel yer verilmemiştir.

ARTICLE INFORMATION

Ethics Committee Decision:	The research is exempt from Ethics Committee Decision.
Participant Consent:	No participant was included in the research.
Financial Support:	No financial support was received from any institution or project for the study.
Conflict of Interest:	There is no conflict of interest between individuals and institutions in the study.
Copyrights:	No images claiming copyright are included in the article.